

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2018

Borgholms kommun

*Caroline Liljebjörn
Certifierad kommunal
revisor*

*Annie Wang
Revisionskonsult*

April 2019

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	8
3.3.	Rättvisande räkenskaper	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	9

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2018. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Enligt kommunstyrelsens bedömning uppfylls de finansiella målen för femårsperioden 2016-2020. Vår bedömning är att två av tre finansiella mål för åren 2016-2020 uppnås. Målet att årets resultat ska utgöra 3 % av skatteintäkter och statsbidrag nås inte eftersom det uppgår till 2,9 %. Vi bedömer därför att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering att verksamhetens utfall är svagt då endast tre av nio mål är uppfyllda. Vi anser att det tydligare behöver framgå att bedömningen av verksamhetsmålen sker på objektiva grunder. Det kan till exempel uppnås genom att kommunfullmäktige även definierar hur respektive mål ska mätas.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att vi i rimlig grad ska kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomiavdelning. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2019-03-26. Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2019-03-26 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2019-04-15.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och controller.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår till viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. I förvaltningsberättelsen beskrivs att det finns flera områden som innehåller utmaningar, till exempel digitalisering, underhåll av fastigheter och kompetensförsörjning samtidigt som skatteunderlaget befaras minska. Utvecklingen bedöms i årsredovisningen leda till ett behov av anpassning.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron redovisas. Frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Sjukfrånvaron har ökat från 6,88 % år 2017 till 7,03 % år 2018. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Styrmodellen och Borgholmsmodellen beskrivs i förvaltningsberättelsen. Information om kvalitet och måluppfyllelse finns i nämndernas verksamhetsberättelser.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlade i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas. Den totala investeringsbudgeten uppgår till 75,5 mnkr och redovisat är 39,2 mnkr (52 %). Investeringarna kommenteras. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns. De största avvikelserna redovisas av socialnämnden (-12,3 mnkr), Borgholms Slott (2,2 mnkr), utbildningsnämnden (1,9 mnkr), kommunstyrelsen (1,4 mnkr), samhällsbyggnadsnämnd (-0,9 mnkr) och överförmyndare (-0,7 mnkr). Avvikelserna kommenteras under kommunens verksamheter.

Enligt prognosen som gjordes i samband med delårsrapporten per 31 augusti skulle nämnderna överskrida tilldelad budget med -23,4 mnkr. Utfallet per 31 december blev -8,4 mnkr vilket är 15,0 mnkr bättre än prognosen. Sedan delårsrapporten upprättades har kommunstyrelsen och socialnämnden tilldelats ytterligare budgetmedel, vilka finns med i budget 2018.

Driftredovisning per nämnd	Utfall 2018	Budget 2018	Prognos 2018	Budget-avvikelse	Prognos-avvikelse
Kommunstyrelsen	147 566	148 961	150 442	1 396	-4 303
Revision	517	682	682	165	0
Överförmyndaren	1 659	960	1 807	-699	-847
Allmänna val	430	350	350	-80	0
Borgholm Slott	-415	1 762	-275	2 177	2 037
Utbildningsnämnden	174 669	176 655	174 226	1 986	-527
Socialnämnden	310 918	298 648	305 600	-12 269	-19 384
Samhällsbyggnadsnämnden	14 390	13 478	13 836	-911	-358
Bostadsanpassning	1 634	1 515	1 515	-120	0
Summa nämnderna	651 368	643 011	648 183	-8 355	-23 382

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Det finns inga negativa resultat att återställa från föregående år.

Utvärdering av ekonomisk ställning

I förvaltningsberättelsen återfinns en avstämning av de finansiella målen som till delar beskriver kommunens ekonomiska ställning. Vidare redovisas likviditet och soliditet i förvaltningsberättelsen.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt budget för 2018 och plan 2019-2020 den 20 november 2017 i § 180.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2018, målen ska bedömas över en period om fem år:

Finansiella mål	Utfall	Måluppfyllelse, kommunstyrelsens bedömning
Ekonomi ska utgöra begränsningen för verksamheten. Nettokostnaden för verksamheten ska följa budgeterad nivå.	Utfall 2018: -8 mnkr Utfall 2016-2020: 13 mnkr	Uppfyllt
Investeringarna ska självfinansieras.	Utfall 2018: 105 % Utfall 2016-2020: 125 %	Uppfyllt
Resultatet ska vara minst 3 % av skatteintäkter och statsbidrag	Utfall 2018: 3 % Utfall 2016-2020: 3 %	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att samtliga mål uppfylls för femårsperioden 2016-2020. För år 2018 uppfylls två mål av tre. Målet som inte uppnås avser nettokostnaden för verksamheten vilken överstiger budgeterad nivå.

Vi noterar att årets resultat utgör 2,7 % av skatter och statsbidrag samt att de ackumulerade resultaten för åren 2016-2020 är 2,9 % av skatteintäkter och statsbidrag.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en uppföljning av kommunfullmäktiges mål som fastställdes i budget 2018. Bedömning sker enligt följande:

- Uppfyllt
- Delvis uppfyllt
- Ej uppfyllt

				Totalt	KS bedömning
Medborgare	1	2		3	
Ekonomi		1	1	2	
Företagande	1	1		2	
Medarbetare		1		1	
Miljö- och kultur	1			1	
Totalt	3	5	1	9	

Av årsredovisningen framgår att tre mål av nio är uppfyllda. Fem mål bedöms som delvis uppfyllda och ett mål bedöms som ej uppfyllt. På en övergripande nivå bedöms fyra perspektiv som delvis uppnådda och ett som uppnått.

De övergripande målen har brutits ner till nämndsmål och därefter till verksamhetsmål som åsatts nyckeltal och aktiviteter i viss omfattning. Uppföljningen av nyckeltal och aktiviteter sker inom ramen för ledningssystemet Stratsys. Ansvariga chefer kommenterar utfallet av verksamhetsmålen och bedömer i vilken grad som målet är uppfyllt genom de färgsymboler som beskrivs ovan. Verksamhetsmålen summeras upp till nämndsmålen och därefter till de övergripande fullmäktigemålen. En granskning av underlagen visar att kopplingen mellan utfallet av nyckeltal och aktiviteter och bedömningen av verksamhetsmål inte är tydlig.

I årsredovisningen finns ett urval av de kommentarer som lämnats av respektive chef.

3.2.2. Revisionell bedömning

Enligt kommunstyrelsens bedömning uppfylls de finansiella målen för femårsperioden 2016-2020. Vår bedömning är att två av tre finansiella mål för åren 2016-2020 uppnås. Målet att årets resultat ska utgöra 3 % av skatteintäkter och statsbidrag nås inte eftersom det uppgår till 2,9 %. Vi bedömer därför att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering att verksamhetens utfall är svagt då endast tre av nio mål är uppfyllda. Vi anser att det tydligare behöver framgå att bedömningen av verksamhetsmålen sker på objektiva grunder. Det kan till exempel uppnås genom att kommunfullmäktige även definierar hur respektive mål ska mätas.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje post i resultaträkningen.

Årets resultat är positivt och uppgår till 17,6 mnkr (2017: 12,2 mnkr). Resultat medför en positiv avvikelse mot budget med ca 13,9 mnkr. Lämnade resultatkommentarer redogör för budgetavvikelsena.

Årets resultat är 5,5 mnkr högre än föregående år. Verksamhetens intäkter har minskat med 27,3 mnkr och verksamhetens kostnader har minskat med 14,6 mnkr.

Verksamhetens intäkter har minskat på grund av lägre ersättningar och bidrag från Migrationsverket. År 2017 genomfördes en fastighetsförsäljning som genererade en reavinst med 5,2 mnkr. Innevarande år har det inte skett någon liknande försäljning. Verksamhetens kostnader har ökat på grund av ordinarie lönerrevision (12,8 mnkr), men minskat på grund av färre årsarbetare, 11 stycken (-6,4 mnkr). Samtidigt har kostnaderna för köp av huvudverksamheten minskat (18,9 mnkr), bland annat till följd av färre placeringar i externa HVB-hem.

Finansiella intäkter har ökat med 5,1 mnkr bland annat till följd av en utdelning från Borgholms Energi AB (4,0 mnkr).

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	164,6	191,9	-27,3
Verksamhetens kostnader	-793,2	-807,8	14,6
Avskrivningar	-23,7	-21,8	-1,9
Verksamhetens nettokostnader	-652,2	-637,7	-14,6
Skatteintäkter	445,4	433,0	12,4
Generella statsbidrag och utjämning	219,2	217,2	2,0
Finansiella intäkter	9,3	4,2	5,1
Finansiella kostnader	-4,1	-4,6	0,5
Årets resultat	17,6	12,1	5,5

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt skett.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2019-04-03

Lisa Åberg
Uppdragsledare

Caroline Liljebjörn
Projektledare